

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI

OI POS DRU

Universitatea din
Craiova

Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 - 2013

RAPORT ANUAL DE ACTIVITATE ÎN DOMENIUL DE CERCETARE POSTDOCTORALĂ

1. DATELE PERSONALE ALE CERCETĂTORULUI POSTDOCTORAT

1.1. Nume:	NICOLAE
1.2. Prenume:	MARIAN
1.3. Codul unic de identificare:	9
1.4. Gradul didactic:	Conferențiar universitar
1.5. Locul de muncă actual:	Universitatea din București, Facultatea de Drept
1.6. Telefon:	0723288965
1.7. E-mail:	marian.nicolae@rdslink.ro , nicolmarian@gmail.com

2. TITLUL PROIECTULUI DE CERCETARE POSTDOCTORALĂ

Contribuții la studiul conflictului de legi în timp în materie civilă (în lumina Noului Cod civil)

3. DURATA PROIECTULUI (3 ani)

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI

OI POS DRU

Universitatea din
Craiova

Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 - 2013

36 de luni

4. ANUL PENTRU CARE SE FACE RAPORTAREA

1

5. OBIECTIVELE PROIECTULUI PENTRU ANUL DE RAPORTARE

	Obiective prevăzute*	Obiective realizate	Gradul de realizare**	Observații***
1.	Cercetarea stadiului doctrinei și jurisprudenței în chestiunea conflictelor de legi în timp în materie civilă	Cercetarea stadiului doctrinei și jurisprudenței în chestiunea conflictelor de legi în timp în materie civilă	Total	
2.	Stabilirea deficiențelor doctrine și problemelor de drept tranzitoriu încă nerezolvate ori controversate	Stabilirea deficiențelor doctrine și problemelor de drept tranzitoriu încă nerezolvate ori controversate	Total	

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI

OI POS DRU

Universitatea din
Craiova

Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 - 2013

3.			
----	--	--	--

* Conform Planului de lucru asumat prin Anexa 2, pct. 5.5 la contractul individual de cercetare postdoctorală.

** total / parțial / nerealizat.

*** Pentru activitățile realizate parțial sau nerealizate se argumentează.

6. ACTIVITĂȚILE PROIECTULUI PENTRU ANUL DE RAPORTARE

	Activități prevăzute*	Activități realizate	Gradul de realizare**	Observații***
1.	Documentare constând în studierea materialului bibliografic român și străin publicat până la data demarării proiectului	Documentare constând în studierea materialului bibliografic român și străin publicat până la data demarării proiectului	Total	
2.	Analiza comparativă a teoriilor de drept tranzitoriu și a soluțiilor avansate la diferitele probleme practice	Analiza comparativă a teoriilor de drept tranzitoriu și a soluțiilor avansate la diferitele probleme practice	Total	
3.				

* Conform Planului de lucru asumat prin Anexa 2, pct. 5.5 la contractul individual de cercetare postdoctorală.

** total / parțial / nerealizat.

*** Pentru activitățile realizate parțial sau nerealizate se argumentează.

7. REZULTATELE REALIZATE ÎN ANUL DE RAPORTARE

Rezultate	Rezultate	Gradul de	Observații***
-----------	-----------	-----------	---------------

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI

OI POS DRU

Universitatea din
Craiova

Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 - 2013

	prevăzute*	realizate	realizare**	
1.	Cunoașterea teoriilor de drept tranzitoriu avansate în doctrină și a modului de receptare în jurisprudență, inclusiv la nivelul Curții Constituționale	Cunoașterea teoriilor de drept tranzitoriu avansate în doctrină și a modului de receptare în jurisprudență, inclusiv la nivelul Curții Constituționale	Total	
2.	Cunoașterea lacunelor regulilor de drept tranzitoriu și identificarea modalităților de soluționare a acestora	Cunoașterea lacunelor regulilor de drept tranzitoriu și identificarea modalităților de soluționare a acestora	Total	
3.				

* Conform Planului de lucru asumat prin Anexa 2, pct. 5.5 la contractul individual de cercetare postdoctorală.

** total / parțial / nerealizat.

*** Pentru activitățile realizate parțial sau nerealizate se argumentează.

8. CRITERII DE PERFORMANȚĂ PENTRU ANUL DE RAPORTARE

Criteria de performanță	Număr prevăzut	Număr realizat	Denumire**	Acknowledgement	Observații***
Lucrări științifice publicate în reviste de specialitate cotate pe plan internațional (publicații internaționale sau cotate CNCSIS minim B+)					

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI

OI POS DRU

Universitatea din
Craiova

Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 - 2013

Lucrări științifice publicate în reviste de specialitate recunoscute pe plan național (cotate CNCSIS cel puțin B sau de prestigiu de circulație națională chiar necotată CNCSIS)					
Lucrări științifice publicate ca monografii în edituri de la nivel național sau european în domeniul de cercetare postdoctorală ales					
Lucrări prezentate la conferințe, seminarii, sesiuni de cercetare internaționale			Participant la „Conferința Națională a Asiguratorilor Auto” – conferință cu participare internațională, 15 noiembrie 2010, Palatul Parlamentului, cu tema „RCA-ul și daunele morale în România”, și susținerea raportului pentru România, intitulat „Repararea prejudiciului	„Această lucrare a fost finanțată din contractul POSDRU/89/1 .5/S/61968, proiect strategic ID 61968 (2009),	

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI

OI POS DRU

Universitatea din
Craiova

Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 - 2013

			moral în lumina legislației românești, actuală și viitoare, cu privire specială asupra daunelor morale cauzate în accidente de autovehicule. Aspecte de drept material și drept tranzitoriu”	cofinanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013.”	
Alte criterii de performanță*					

* Se vor completa, dacă este cazul, conform Planului de lucru asumat prin Anexa 2, pct. 5.5 la contractul individual de cercetare postdoctorală.

**Structura informațiilor pentru articole/monografiile/participări la conferințe: autorul/ii, titlul, revista/manifestarea, ISSN/ISBN, paginație.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

OI POS DRU

Universitatea din
Craiova

Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 - 2013

***Pentru criteriile de performanță nerealizate se argumentează.

9. IMPACTUL REZULTATELOR OBȚINUTE, CU SUBLINIAREA CELUI MAI SEMNIFICATIV REZULTAT OBȚINUT CU IMPACT DEMONSTRABIL

(*maxim 2 pagini*)

A. Prezentarea rezultatului cel mai semnificativ/relevant obținut

Din analiza aprofundată a dispozițiilor legale în vigoare, atât generale, cât și particulare (cf. în principal: art. 15 alin. 2 din Constituție; art. 1 C. civ.; Decretul nr. 32/1954 pentru punerea în aplicare a Codului familiei și a Decretului privitor la persoanele fizice și persoanele juridice; art. 25 din Decretul nr. 167/1958 privitor la prescripția extinctivă; art. 58-61, 68 și 72 din Legea nr. 7/1996 a cadastrului și publicității imobiliare, art. II din Legea nr. art. II din Legea nr. 288/2007 pentru modificarea și completarea Legii nr. 4/1953 – Codul familiei), precum și a celei viitoare (art. 6 Noul Cod civil; art. 3-5 din Proiectul de lege pentru punerea în aplicare a Noului Cod civil), inclusiv analiza doctrinei și jurisprudenței în materie, atât a practicii judecătorești, cât și a jurisprudenței Curții Constituționale, a rezultat, în mod indubitabil, că unele din chestiunile cele mai delicate și controversate în dreptul român continuă să fie aceea a criteriului retroactivității sau neretroactivității legii civile noi, pe de o parte, și a criteriului supraviețuirii sau nesupraviețuirii legii vechi odată cu intrarea în vigoare a unei legi civile noi. Aceasta, întrucât în rezolvarea acestor probleme s-au propus mai multe teorii: teoria drepturilor câștigate (dominantă în dreptul anglo-american actual), teoria aplicării imediate a legii noi (dominantă în dreptul român actual) și teoria normativă (în continuă ascensiune în dreptul continental, în special în dreptul francez). Fiecare din aceste teorii are atât avantaje, cât și dezavantaje. Astfel:

a) *Teoria drepturilor câștigate* asigură securitatea juridică deplină a drepturilor subiective civile, în special patrimoniale, definitiv dobândite de către persoanele fizice sau juridice, deoarece acestea nu mai pot fi răpite printr-o lege nouă, dar prezintă neajunsul că este o teorie limitată, fiind inaplicabilă drepturilor nepatrimoniale și mai ales situațiilor juridice legale, cum sunt raporturile de proprietate, raporturile de vecinătate, starea și capacitatea civilă a persoanelor, statutul juridic al persoanelor juridice, unde nu se poate vorbi de drepturi subiective veritabile și nici de drepturi câștigate propriu-zise, întrucât efectele juridice sunt determinate exclusiv de către lege, iar nu prin voința părților.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

OI POS DRU

Universitatea din
Craiova

Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 - 2013

b) *Teoria aplicării imediate a legii noi* elaborată de Paul Roubier și împărtășită în România de prof. Mihail Eliescu și Octavian Căpățînă, fiind acceptată și de Curtea Constituțională asigură un câmp larg de acțiune legii noi în detrimentul legii vechi, de vreme ce legea nouă este aplicabilă nu numai situațiilor viitoare (*facta futura*), ci și situațiilor în curs de constituire, modificare sau stingere, dar și efectelor viitoare ale situațiilor anterior născute (*facta pendentia*), dar o astfel de teorie este criticabilă deoarece nu oferă un criteriu ferm în determinarea situațiilor juridice și nu ține seama de faptul că legea nu reglementează situații juridice ca atare, ci conduita, comportamentul subiecților de drept, astfel încât în determinarea legii aplicabile trebuie avute în vedere actele și faptele săvârșite de către acestea, iar nu efectele juridice generate de astfel de fapte.

c) În sfârșit, *teoria normativistă*, bazată pe analiza structurală a normei juridice, lansată de Jacques Héron, susține că trebuie făcută distincția între problema retroactivității sau neretroactivității legii noi, bazată pe data producerii faptului juridic generator, și problema supraviețuirii sau nesupraviețuirii legii vechi, bazată pe data nașterii situației juridice în curs de naștere, modificare sau stingere, în raport de care legea nouă este retroactivă ori de câte ori suprimă, modifică ori conferă alte efecte juridice unui fapt născut ori produs anterior intrării sale în vigoare, fiind însă de imediată aplicare ori de câte privește o situație juridică legală în curs de naștere, modificare sau stingere ori de câte o astfel de situație (căsătoria, adopția etc.) subzistă după intrarea în vigoare a legii noi; în schimb, dacă situația juridică în curs este una contractuală, aceasta rămâne în principiu supusă legii vechi, iar nu legii noi.

Diferența dintre cele trei teorii poate ușor observată din exemplele următoare:

- în materia *expropriării* pentru cauză de utilitate publică, în practică s-a pus problema dacă prevederile art. 35 din Legea nr. 33/1994 privind exproprierea pentru cauză de utilitate publică sunt sau nu aplicabile și în cazul cererilor având ca obiect retrocedarea unor bunuri imobile expropriate anterior intrării în vigoare a acestei legi, dacă nu s-a realizat scopul expropriării?! Într-o opinie, bazată pe teoria aplicării imediate a legii noi, împărtășită și de Secțiile Unite ale instanței supreme (cf. Dec. nr. VI/1999 a Curții Supreme de Justiție, Secțiile Unite, publ. în M. Of. nr. 636 din 27 decembrie 1999 și în revista „Dreptul” nr. 2/2000, pp. 162-165), dispozițiile art. 35 din L. nr. 33/1994 sunt aplicabile și cererilor având ca obiect retrocedarea unor bunuri imobile expropriate anterior intrării în vigoare a acestei legi, de regulă înainte de 22 decembrie 1989, dacă nu s-a realizat scopul expropriării, pe motiv că „situația reglementată prin 35 din Legea nr. 33/1994 are în vedere tocmai efectele nefinalizate după emiterea actului de expropriere întemeiat pe dispozițiile legale anterioare, așa încât, cu privire la aceste efecte nerealizate încă, se impune a acționa dispozițiile legii noi” (v. și CSJ, s. civ., dec. nr. 234/2000, nepubl.). În schimb, într-o altă opinie, în special bazată pe teoria drepturilor câștigate, efectul expropriării fiind consumat, pe data intrării în patrimoniul expropriatorului a dreptului de proprietate asupra imobilului, iar acest drept nefiind condiționat de realizarea

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

OI POS DRU

Universitatea din
Craiova

Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 - 2013

sau nu a obiectivului exproprierii, potrivit legii vechi, aplicarea dispozițiilor legii noi (art. 35 din L. nr. 33/1994) nu poate avea loc, fără retroactivitatea legii noi. În plus, conform teoriei normativiste, legea nouă revenind asupra condițiilor de constituire a unui drept săvârșite potrivit legii noi, legea nouă este de asemenea retroactivă dacă modifică astfel de condiții, din moment ce efectul exproprierii nu era condiționat de realizarea utilității publice în termen de cel mult un an de la data preluării efective a imobilului, cum prevedea legea nouă;

- în materia *nulității* actului juridic civil, conform teoriei drepturilor câștigate sau teoriei normativiste, nulitatea este întotdeauna un fapt consumat (*factum praeteritum*), iar nicidecum un *factum pendens*, astfel încât nu se poate aplica niciodată legea nouă, chiar dacă în doctrina românească, și, uneori, chiar în jurisprudența Curții Constituționale (dec. nr. 658/2010, publ. în M. Of. nr. 405 din 17 iunie 2010) se admite contrariul, făcându-se confuzia gravă și nepermisă între situații juridice în curs de constituire, modificare sau stingere, care presupun situații juridice în curs de desfășurare care presupun acte sau fapte de natură să actualizeze ori să condiționeze eficacitatea acelor situații (un contract în curs de formare, un contract de locațiune în curs de executare, o căsătorie în curs etc.) și situațiile juridice definitiv consumate, care nu depind de săvârșirea unor acte sau fapte juridice viitoare (un contract deja încheiat, un delict deja comis, un contract cu executare *uno actu* etc.). A admite contrariul ar însemna că o normă juridică care prescrie validitatea unui act sau fapt, este lipsită de efecte de îndată ce astfel de efecte nu ar fi constatate de organul de jurisdicție ori nu ar fi fost validate de către părți, ceea ce ar echivala cu lipsa nu numai de predictibilitate, ci și de valoare normativă a acestora, căci, prin legea nouă s-ar putea reveni oricând asupra validității ori eficacității unei norme juridice anterioare;

- în sfârșit, în materia *termenelor* de prescripție extinctivă, conform teoriei aplicării imediate a legii noi, prescripția începută și neîmplinită constituie o situație juridică în curs de constituire (stingere?) supusă, în principiu, incidenței legii noi (de ex., dacă termenul de prescripție nu era împlinit, legea nouă îl poate modifica, fie prelungind durata acestuia, fie micșorând întinderea lui; cf. art. 25 din Decretul nr. 167/1958 privitor la prescripția extinctivă); în schimb, conform teoriei drepturilor câștigate (cf. art. 1911 C. civ. 1864) și, mai ales, teoriei normativiste, aplicarea legii noi prescripțiilor începute și neîmplinite ar fi, în principiu, „retrospectivă” (J. Héron) sau, după caz, „retroactivă” (P. Fleury-Le Gros), iar nicidecum un efect al principiului aplicării imediate a legii noi, deoarece nu se poate face abstracție, în mod obiectiv, de perioada anterioară intrării în vigoare a legii noi, perioadă care a rămas guvernată de legea veche și care, fără retroactivitate, nu poate fi ignorată ori socotită lipsită de orice relevanță pe planul dreptului. Alegerea uneia dintre aceste trei teorii nu este ușoară nici pentru legiuitor și nici pentru doctrinar ori pentru organul de jurisdicție. Ea presupune însă cunoașterea regulilor de drept tranzitoriu, efectele acestora și cadrul normativ în vigoare, în primul rând principiile de drept constituțional. Or, din acest punct de vedere, cum Constituția României interzice, în mod expres, retroactivitatea legii civile noi (art. 15 alin. 2), înseamnă că elaborarea unei

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

OI POS DRU

Universitatea din
Craiova

Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 - 2013

teorii de drept tranzitoriu care să ofere un criteriu ferm, sigur, cognoscibil și deopotrivă predictibil de retroactivitate/neretroactivitate este capital. În plus, chiar dacă legea fundamentală nu se ocupă și de problema supraviețuirii/nesupraviețuirii legii vechi, cunoașterea cazurilor de supraviețuire a legii vechi, precum și a criteriilor în baza cărora interpretul, în primul rând, judecătorul să poată opta între aplicarea legii vechi și a legii noi este, de asemenea, capitală, deoarece la data intrării în vigoare a legii noi, există situații juridice în curs, adică situații juridice neconsumate, astfel încât titularii acestora trebuie să știe dacă trebuie să se supună în continuare legii vechi, ori, dimpotrivă, să se supună exigențelor legii noi.

Ținând seama de aceste date fundamentale, este de remarcat că Proiectul Legii de punere în aplicare a Noului Cod civil încearcă să realizeze un compromis între interesele particularilor în conservarea drepturilor și intereselor legitime dobândite sub imperiul legii civile vechi, adică a Codului civil din 1864, și interesele legiuitorului de a impune aplicarea legii noi, chiar și în cazul situațiilor juridice legale sau contractuale în curs. Emblematic sunt, în acest sens, prevederile art. 3-5 ale acestui proiect de lege, care enunțând, implicit, regula neretroactivității dispozițiilor Noului Cod civil, declară că prevederile acestuia se aplică, totuși, situațiilor juridice legale în curs. Într-adevăr:

- pe de o parte, se prevede, în termeni categorici, că „actele și faptele juridice încheiate ori, după caz, săvârșite sau produse înainte de intrarea în vigoare a Codului civil nu pot genera alte efecte juridice decât cele prevăzute de legea în vigoare la data încheierii sau, după caz, a săvârșirii ori producerii lor (art. 3); și

- pe de altă parte, se statuează că, prin excepție, „dispozițiile Codului civil sunt aplicabile și efectelor viitoare ale situațiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acestuia derivate din starea și capacitatea persoanelor, din căsătorie, filiație, adopție și obligația legală de întreținere, din raporturile de proprietate, inclusiv regimul general al bunurilor, și din raporturile de vecinătate, dacă aceste situații juridice subzistă după intrarea în vigoare a Codului civil” (art. 5).

De observat că aceste prevederi de principiu sunt dezvoltate de alte prevederi ale Proiectului de Lege de mai sus (adoptat de Senat la 8 decembrie 2010 și aflat în prezent în dezbatere la Camera Deputaților), urmând a face obiectul unei analize aprofundate în cel de-al doilea an al proiectului de cercetare.

B. Argumentarea noutății/originalității rezultatului și aprecierea impactului științific, citări în sistemul internațional, lansarea unor noi probleme și/sau soluții cu impact științific

Dreptul tranzitoriu, adică ansamblul normelor juridice care reglementează conflictul de legi în timp, ca urmare a reglementării succesive a aceleiași materii atât de legea veche cât și de legea nouă este una din materiile cele mai complexe ale dreptului în general, și ale dreptului privat în special.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

OI POS DRU

Universitatea din
Craiova

Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 - 2013

În vederea rezolvării acestui conflict s-au propus atât de legiuitor, cât și de doctrină și jurisprudență mai multe soluții, fără ca acestea să fie pe deplin satisfăcătoare.

În esență, se admite, îndeobște, că aplicarea în timp a normelor de drept este guvernată de două principii:

1° Principiul neretroactivității legii noi.

2° Principiul aplicării imediate a legii noi.

Fiecare din aceste principii comportă anumite excepții – mai extinse ori mai restrânse – în funcție de caracterul normelor juridice aflate în discuție: norme de drept public ori norme de drept privat, după caz (a se vedea infra, pct. 5).

Principiile de mai comportă, după cum am precizat deja, o analiză particulară în lumina Noului Cod civil (Legea nr. 287/2009) care realizează o reformă majoră a dreptului privat român, iar implementarea noilor instituții propuse va genera cu siguranță numeroase probleme de conflict de legi în timp, respectiv între legea nouă și vechea reglementară, mai ales că Noul Cod civil realizează o unificare a dreptului privat, abandonând teza așa-numitului dualism dintre dreptul civil versus dreptul comercial (sau profesional). Problema care se va pune este aceea dacă principiile de drept tranzitoriu, astfel cum au fost ele degajate în doctrină și jurisprudență, inclusiv în practica Curții Constituționale se vor verifica ele ca atare și în acest caz, când intervine o adevărată reformă a dreptului privat, sau, dimpotrivă, ele urmează a fi amendate ori remodelate ca nefiind întru-totul satisfăcătoare? Un răspuns la aceste probleme îl oferă, indiscutabil, Proiectul legii de punere în aplicare a Noului Cod civil, dar, în măsura în care nu va fi îndestulătoare ori va conține prevederi contrare principiului constituțional al neretroactivității legii civile, va fi nevoie de a se apela la principiile de drept tranzitoriu. Dar la care anume? La teoria drepturilor câștigate ori la teoria aplicării imediate a legii noi?

Un răspuns la aceste întrebări comportă o analiză aprofundată a doctrinei drepturilor câștigate, precum și a celei a aplicării imediate a legii noi (teoria lui P. Roubier), dar și a teoriei mai noi, zisă normativistă (E. Bach, J. Héron, Pierre-Fleurry Le Gros), ceea ce va face principalul obiect de cercetare al proiectului de față.

Această analiză, însoțită de comentarii și soluții teoretice și practice la fiecare problemă cercetată – criteriul de retroactivitate/neretroactivitate, gradele retroactivității, criteriul de supraviețuire/nepreviețuire a legii vechi, limitele de aplicare a legii vechi, condițiile aplicării imediate și generale a legii noi, aplicarea unor dispoziții tranzitorii particulare (ca *lex tertia*) etc. –, va face însă obiectul de studiu al celui de-al doilea an al proiectului de cercetare

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

OI POS DRU

Universitatea din
Craiova

Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 - 2013

postdoctorală, pe baza căreia să se elaboreze și o monografie având ca obiect contribuții la studiul conflictului de legi în timp în materie civilă în lumina Noului Cod civil.

C. Auto-evaluarea impactului celui mai semnificativ rezultat

Analiza modului de interpretare și aplicare a principiilor dreptului tranzitoriu în materie civilă (în lumina Noului Cod civil), în principal a principiului neretroactivității civile este una din cele mai importante obiective actuale de cercetare în știința dreptului privat român, cauzată evident de trecerea de la o reglementare veche, în multe privințe depășită, cuprinsă în Codul civil din 1864, la o reglementare modernă, novatoare dar și însoțită de riscurile inerente unei reforme legislative majore. De aceea, stabilirea câmpului de acțiune a principiului neretroactivității legii noi, în speță a Noului Cod civil, a materiilor în care dispozițiile acestuia sunt de imediată și generală aplicare, precum și a situațiilor în care va continua să se aplice legea veche, în speță vechiul Cod civil din 1864 este o sarcină importantă a doctrinei și practicii judiciare, iar rezultatele prezentului proiect de cercetare vor fi utile acestui demers anevoios. Aceste rezultate vor fi concretizate, finalmente, într-o monografie concepută a fi finalizată în cel de-al treilea an de cercetare, dar care va fi precedată în cel de-al doilea an de analiza principiului neretroactivității legii civile noi și a principiului aplicării imediate a legii noi, analiza care se va concretiza în cele două părți principale ale acestei lucrări, conform proiectului de plan deja întocmit.

10. NEREALIZĂRI/DIFICULTĂȚI ÎNTÂMPINATE ÎN DERULAREA CERCETĂRII POSTDOCTORALE, ÎN ANUL DE RAPORTARE

--

11. PARTICIPAREA LA ACTIVITĂȚI ÎN CADRUL PROIECTULUI POSDRU/89/1.5/S/61968

A6. Sesiunea specifică de formare anuală (14 ore/sesiune) cu tematica egalitatea de gen, egalitatea de șanse, nediscriminarea și respectarea diversității, dezvoltarea durabilă și protecția mediului

Participare/Neparticipare	Perioada
---------------------------	----------

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI

OI POS DRU

Universitatea din
Craiova

Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 - 2013

Participare	14-18 februarie 2011
A7. Modulul anual (14 ore/modul) privind managementul cercetării avansate în programele de pregătire pentru grupul țintă	
Participare/Neparticipare	Perioada
Participare	26-27 martie 2011

Cercetător postdoctorat,

Nume și prenume: Nicolae Marian

Semnătură: _____